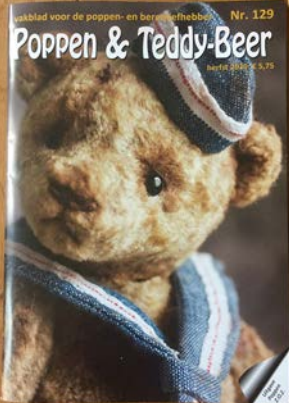

vakblad voor de poppen- en berenliefhebber

Nr. 129

Poppen & Teddy-Beer

herfst 2020 € 5,75

De
Poppen-
en
Beren-
Liefhebber

Zeldzame wereldkinderen

Zwarte poppen en hun geschiedenis

Donkergetinte antieke poppen zijn zeldzaam — wilde ik eigenlijk vorig jaar al schrijven, om de geschiedenis van de popjes die we ons wel herinneren uit onze kindertijd, te vertellen. Destijds zag ik er vanaf: ik wilde op geen enkele manier olie op het vuur van welke discussie dan ook gooien. Inmiddels is er op het wereldtoneel nog veel meer voorgevallen, zoals de heute moord op de George Floyd, één van de vele slachtoffers van politievooroordeelen. Ik kan het artikel natuurlijk opnieuw uitstellen, maar, vroeg me somber af: hoeveel jaar stel ik dit poppenthema uit dan?

Door: Jolie van der Klink

Tentoonstelling in Parijs

Het is intussen alweer twee jaar geleden dat Deborah Neff haar unieke collectie antieke zwarte poppen tentoonstelde in Parijs. Handgemaakt van stof en leer, met draken en knopen, door onbekende Amerikanen met een Afrikaanse achtergrond. Deze poppen zijn waarschijnlijk bedoeld geweest als speelpoppen: ze zijn soms te zien in oude familiefoto's. Sommige zijn al 180 jaar oud.

Foto: persbericht tentoonstelling in La Maison Rouge, Deborah Neff-poppen

4. Poppen (rechts)

Karikaturen

Fabrikanten die zwarte poppen maakten bestonden destijds vrijwel niet, als ze al gemaakt werden, hadden de poppen een karikatuur karakter. Zoals deze pop, met alle kenmerken van een tapdanser uit de veredende Minstrel shows.

Poppenmaker Leo Moss

Een uitzondering op die regel is poppenmaker Leo Moss. Hij maakte begin 1900 unieke portretpoppen.

Portretkinderpop van Leo Moss rond 1900, zie video door Florence Theriault

Detail ongedateerde houten karikatuur (bron: Ebey, Daniel Henry Lee, Canada)

Zelfportret, Leo Moss

allemaal gemodelleerd na een bekend kind, waarvan soms de naam nog bewaard is gebleven. Als basis gebruikte hij afgekeende fabriekspoppen, waarop hij met papier-maché een portret boetschte, compleet met het unieke kapsel van het kind. Hij beeldde de kinderen uit zoals ze voor hem zaten, lachend of huilend, met hun eigen blik en karakter.

Deze poppen zijn hoogst zeldzaam: er bestaan waarschijnlijk nog minder dan 100 exemplaren. Je vindt ze vrijwel alleen in Amerikaanse musea.

Links: Foto Debbie Behan Garrett, privé-collectie, donkere Unis France pop in de VS, Wikipedia

Midden: Perfoto Harpers, 1886, Geronimo in de oorlog tussen Native Amerikanen en kolonisten

Rechts: Eichhorn & Sihne, de makers van de porseleinen 'Indianen' uit 1910, hebben ongetuigd de perfoto van Harpers gezien en de mal daarop gebaseerd.

Poppen (links)

Nashville Globe, 28 Augustus 1908, advertentie van R.H. Boyd's Negro Doll Company

DOLLS, DOLLS

NEGRO DOLLS

An Opportunity is Given to Every Negro Family to Secure a Beautiful Negro Doll for Their Girls.

NEGRO DOLL COMPANY
212 Second Avenue, North, Nashville, Tenn.

For further information
Send us the

NATIONAL BAPTIST PUBLISHING BOARD,
212 SECOND AVENUE, NORTH, NASHVILLE, TENNESSEE.

Dominee R.H. Boyd bestelt poppen in Europa

"Waarom kan ik voor mijn kinderen alleen vogelverschrikkers als pop vinden?" vroeg dominee R.H. Boyd zich af, toen hij in Amerika alleen poppen met grote karikaturen te koop zag. Hij bestelde zwarte poppen in Europa te bestellen. In 1908 bracht hij ze in de Verenigde Staten op de markt, en richtte de National Negro Doll Company op.

* Dit woord had 120 jaar geleden een andere connotatie dan vandaag.

Foto's van Afro-Amerikanen

Near verleidde minste Boyd Foto's naar de Duitse firma, om hen te helpen met het maken van realistische modellen. Zo kregen de poppen een breder reukje en rollen: lippes dat de standardepoppen niet deelden: malen als tone poppen.

Later, als WOII in aantocht is, laat hij de poppen in de Verenigde Staten maken. Uiteindelijk is zijn bedrijf niet winstgevend, maar zijn initiatief bleek een knooppunt in de geschiedenis van de zwarte poppen.

Haar poppen zijn uitgevoerd als speelpoppen, en sommige, in beperkte oplage ook in porselein.

Caribische meisjes uit Martinique

In de collectie van Janny van Beveren zag ik deze bijzondere porseleinen Himstedt-poppen, Orja en Keshia, meisjes van het Caribische eiland Martinique. Ik heb Janny gevraagd of ik de foto's hier mocht opnemen: ze zijn zeldzaam en vormen een mooie afsluiting van dit stuk. Zoveel liefdevol detail en naar verluid 50 keer opnieuw in de keramiekoven geweest, om de kleurtinten goed te krijgen.

Als Leo Moss en dominee Boyd de Himstedt-poppen hadden kunnen zien, hadden ze vast vertrouwen in de toekomst gehad: echte wereldkinderen met hun eigen karakters.

Meer lezen en kijken:

- <https://www.vogue.com/article/la-maison-rouge-black-dolls>
- Video Leo Moss Dolls door Florence Theriault: <https://youtu.be/BJgMoN-Cwog>
- <https://dollsblack.blogspot.com/2016/09/through-eyes-of-leo-moss-his-story-his.html>
- <https://hennessieehistory.org/national-negro-doll-company/>
- Debbie Behan Garrett <https://blackdollcollecting.blogspot.com/>
- <https://www.trouw.nl/cultuur-media/ellen-brudet-52-maakt-voor-alles-kinderen-een-pop-die-op-ze-lijkt-b10db45b/>

Door:

Jolie van der Klis, van oorsprong leraar kunstgeschiedenis, poppenforum.nl.
Email: jolie@xs4all.nl

*Foto: Janny van Beveren. Keshia en Orja, Himstedt, porselein, 1997, oplage 56 exemplaren (51 en 57 cm).

Poppen & Teddy-Bear

Van de Redactie

Pieta Redder van Tulipbears schrijft het al in haar Steiff Story op pagina 24: "dit jaar géén festival, géén internationale beurs, géén outlettent, géén 'auction',

géén zomer-beer, géén workshop, géén.....". We hebben allemaal met de Corona perikelen te maken. Gelukkig ontvangt u nu wel de herfst-editie van uw vakblad, die waarschijnlijk keurig op uw mat is gevallen. Laten we maar hopen dat het binnenkort te verkrijgen Corona vaccin aanslaat en wij weer het normale leven gauw op kunnen pakken.

Nico Heins

Redactie, vormgeving, abonnementen, advertenties

Heins & Hobby's
Beinsdorpolderweg 32
2807 KR Gouda
tel. 06-40135413

info@heins-hobbys.nl
www.dehobbymarkt.nl

Versijning: september - december - maart - juni

© 2020 Heins & Hobby's
ISSN 1877-8119

Abonnement Nederland:

Een abonnement is € 20,- per vier nummers, een los nummer kost € 5,75. Bij vooruitbetaling op bankrekening NL81 SNSB 0928 4036 45, t.n.v. Heins & Hobby's. Vermeld vanaf welk nummer het abonnement dient in te gaan.

Abonnementen België:

Abonnementsprijs € 25,-, los nummer € 6,75. Maak dit bedrag over op onze

Belgische girorekening BE41 0003 2521 2910 t.n.v. Poppen / Teddy-beer. Vermeld vanaf welk nummer het abonnement dient in te gaan.

Beëindiging abonnement:

U wordt uitgeschreven als u uw abonnement niet verlengt.

De uitgever is niet aansprakelijk voor druk- of zetfouten. Niets uit deze uitgave mag, op welke wijze dan ook, worden

verveelvoudigd zonder voorafgaande toestemming van de uitgever van dit blad. Artikelen mogen door de redactie bewerkt en ingekort worden. Mening en conclusies blijven voor de verantwoordelijkheid van de auteur.

De uitgever behoudt zich het recht voor om advertenties te weigeren die niet stroken met haar normen en/of beleid. Dit zonder opgaaf van redenen.

Inhoud Teddy-Bear

Creatie van Gao Chan	Omslag
Wereldberen: Olga Fomenko	B4
Deel 62: patroon beer Nore	B6
Wereldberen: Gao Chan	B14
Patroon Haasje Pauline	B16
Tierlantijntje's Creatieve hoekje	B19
Wereldberen: Nataliya Kholodenko	B20

Wereldberen: Jevgeni Bulahtin	B22
The Story of an old Steiff	B24
Wereldberen: Marina Tivodar	B22

Inhoud Poppen

Sabita van Liudmyla Bezusko	Omslag
Liudmyla Bezusko	P2
Zeldzame wereldkinderen	P4
Zwanettes.nl	P9

Een opknappbeurt voor Fopke	P12
De poppendokter vertelt...	P18
Anna Loginova	P20
Graddie's 14e Workshop	B22
Grote Hobby- & Creamarkt	P24

Heeft u iets te melden wat interessant is voor de poppen- en berenliefhebber?

Meld het aan de redactie!

Rare world children

Black dolls and their history

By: Jolie van der Klis

Antique black dolls are rare — I actually wanted to write this line last year, to tell the history of the dolls that we may remember from childhood. At the time, I waived it: I didn't want to throw any fuel on any discussion.*) Meanwhile, even much more has happened on the world stage, the brutal murder of George Floyd, one of the many victims of police prejudice. I could of course postpone the article again, but, as I wondered down-hearted: how many years will I postpone it?

*) Note: This refers to an awkward debate in The Netherlands, about the altered tradition of the Dutch Santaclaus and his companion, see: https://en.wikipedia.org/wiki/Zwarte_Piet

Exhibition in Paris

It has been two years since Deborah Neff exhibited her unique collection of antique black dolls in Paris. Handmade from fabric and leather, flour sacks and buttons, by unknown Americans with an African background. These dolls were intended as play dolls: they can sometimes be seen in old family photos. Some are already 180 years old.

Photo: press release exhibition at La Maison Rouge, Deborah Neff dolls

Caricatures

Manufacturers who made black dolls hardly existed at the time; *if* they were made, the dolls were gross caricatures. Like this doll, that has all the features of a tap dancer from the humiliating Minstrel shows.

Photo: Detail undated wooden caricature

Doll maker Leo Moss

An exception to that rule is doll maker Leo Moss. In the early 1900s he made unique portrait dolls, all modeled after an existing child, the name of which has sometimes been preserved. As a basis, he used rejected factory dolls, on which he modeled a paper mache portrait, complete with the child's unique features and hairstyle. He portrayed the children as they sat before him, laughing or crying, with their own looks and character.

These dolls are *extremely rare*: probably fewer than 100 still exist. You will find them almost exclusively in American museums.

Photo: Portrait child doll of Leo Moss around 1908, see video by Florence Theriault

Photo: Portrait baby doll of Leo Mos, see video by Florence Theriault

Photo: Self-portrait, Leo Moss

Pastor R.H. Boyd orders dolls in Europe

"Why can I only find scarecrows as a doll for my children?" Reverend R.H. Boyd wondered when he saw just dolls with gross caricatures for sale in America. He decided to order black dolls in Europe. He marketed these dolls in the United States in 1908 and founded the National Negro*) Doll Company.

**) This word had a different connotation 120 years ago than it does today.*

Photo:

Nashville Globe, August 28, 1908, advertisement by R.H. Boyd's Negro) Doll Company*

**) This word had a different connotation 120 years ago than it does today.*

Photos of African Americans

Reportedly, Boyd sent photographs to the German firm to help them create more realistic doll-molds. For example, the dolls got a bit wider nose and fuller lips than the earlier black European dolls from the same molds as pink dolls.

Later, when WWI is approaching, he has the dolls made in the United States. Ultimately, his business is not profitable, but his initiative marks a turning point in the history of black dolls.

Photo: Debbie Behan Garrett, Private Collection, Antique Unis France Black Doll in the USA, Wikipedia

Never seen a person of colour

In 19th and early 20th century Europe, many Europeans had never seen anyone with a non-European appearance. At that time, interest in non-European peoples arose. Newspapers and magazines, with travel reports, are read; papers that sometimes already contained photos.

Photo: Press photo Harpers, 1886, Geronimo in the war between Indigenous Americans and colonists

Photo: Eichhorn & Söhne, the makers of this porcelain Native American from 1910, undoubtedly saw the press photo of Harpers and based the mold on it.

Own face

Increasingly, the dolls not only get a different colour and exotic costumes, but also actual characteristics of the people they represent. A wider nose, slightly fuller lips or almond-shaped eyes.

Photo: LieblingsBaby by Kämmer & Reinhardt, catalog 1928

Large doll-companies such as Jumeau, Heubach, Recknagel, Kestner, Simon & Halbig, Kämmer & Reinhardt, Armand Marseille brought beautiful 'exotic' *(note: this word 'exotic' refers to the use of the word those days, literally meaning 'from an other country'; in most European languages the word 'exotic' is still used with its original literal meaning)* dolls to the market. Often with a lot of attention for exotic *(original foreign)* clothing, silk kimonos, turbans, veils or chamois fringes. Sometimes simple or as clichéd as the peasant women on clogs: with only a few beads and raffia skirts.

*Photo: Dream Baby Armand Marseille Germany, 341 / 4K, 1926
(Private collection Jolie van der Klis)*

Photo: The colour layer of these dolls is fragile ... (Web ad detail)

Rare, also in museums

All in all, these antique black dolls are rare. Sometimes in doll museums, among the hundreds of dolls, you only see a few non-

European or black models. Such a rare model often comes with a hefty price, especially for the biscuit porcelain dolls.

Photo: Dolls from different cultures and peoples, Ferrières doll-museum, Belgium (Jolie van der Klis)

More often, you will come across the black dolls from the 1930s, made of composition or painted bisque.

Photo: Keramische Werke Gräfenhain 134, 1932, with 'flirt/sleep eyes', left-right-looking (Private collection Jolie van der Klis)

Just like you'll see the plastic cliché dolls from after WWII more often. The latter can be of mediocre quality. A souvenir doll like this, from the fifties of South Africa, is not something I would ever like to buy or exhibit.

Photo: Souvenir doll from South Africa, with a cross-eyed Minstrel resemblance, 1950s

In the 1960s, doll manufacturers developed more dolls in which every child could identify. Often that meant no more than just another colour of plastic in the same basic mold as that for pink dolls.

Photo: Composition Doll, mark Wildebras Netherlands, rare, 1950s, made with the same mold as their pink model (Private collection Jolie van der Klis)

Photo: Fifties and sixties, including Italian dolls, Doll Museum Lisbon (Jolie van der Klis)

Sasha Morgenthaler: coffee-coloured dolls

In the 1960s, Sasha Morgenthaler chose to let her dolls be anything but children's caricatures. No *always-smiling ideal bulb-cheek face*, in which not every child can identify. She also made her dolls 'coffee-coloured', so that they would all be independent of ethnicity.

*Photo: Sasha brunette in gingham (Trendon) and early girl baby doll (1970-1978)
(Private collection Jolie van der Klis)*

In the early 1970s she added additional colour and hairstyle variation.

Photo: Sasha baby doll black

Play dolls for every child

Nowadays, most doll brands have sweet dolls in more skin tone and models: a doll for each child to recognize themselves. And if you are looking for a doll for a child with vitiligo or port-wine stain, you can contact doll maker Ellen Brudet in Amsterdam-Noord.

Special porcelain dolls by Annette Himstedt

When talking about Black dolls, or dolls as world children, you can't leave Annette Himstedt unnamed. You can rightly call *all* her dolls *world children*. She seems to have respectfully studied and depicted every people, every culture, every character. Her dolls are designed as play dolls, and some, in limited edition, also in porcelain.

Caribbean girls from Martinique

In the collection of Janny van Beveren I saw these special porcelain Himstedt dolls, Orja and Keshia, girls from the Caribbean island of Martinique. I asked Janny if I could include the photos here: they are rare and would form a nice ending to this article. They show so much loving detail and, reportedly, have been back in the ceramic oven 50 times to get the colour tones right.

If Leo Moss and Pastor Boyd had been able to see the Himstedt dolls, they may have seen the positive future that Himstedt shows us: real world children with their own characters.

Photo: Janny van Beveren: Keshia and Orja, Annette Himstedt, porcelain, 1997, edition: 76 copies (61 and 57 cm)

Read or see more:

<https://www.vogue.com/article/la-maison-rouge-black-dolls>

Video Leo Moss Dolls by Florence Theriault: <https://youtu.be/BJgMoN-Cwog>

<https://dolls-in-black.blogspot.com/2016/09/through-eyes-of-leo-moss-his-story-his.html>

<https://tennesseehistory.org/national-negro-doll-company/>

Debbie Behan Garrett <https://blackdollcollecting.blogspot.com/>

<https://www.trouw.nl/cultuur-media/ellen-brudet-52-maakt-voor-alle-kinderen-een-pop-die-op-ze-lijkt~b10db45b/>

*Photo: Kestner 247 Replica, 1985, all bisque (orig.: 1915)
(Private collection Jolie van der Klis)*